

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 4. V Ljubljani, 28. februarja 1902. Leto XIX.

Obseg: Privezovanje drevja h kolom. — Kmetijske razmere na Kranjskem. (Dalje.) — Ktere zlahtne vrste trt moramo cepiti na Dolenjskem. — Mlekarsko knjigovodstvo. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Privezovanje drevja h kolom.

Pri nas se v sadjarstvu še mnogo da zboljšati, kajti kamor se ozremo, najdemo še vse polno pomanjkljivosti. Koliko se je že svetovalo, koliko poučevalo, koliko pisalo, in vendar kako redkokdaj se na pr. vidi pravilno na kol privezano mlado drevo. Bodi nam dovoljeno zopet enkrat o tem pisati. — Za razvitek dreves kol sploh ni dober, a ker mora biti, naj bo tak, ki drevesu malo škoduje. Kol drevesu toliko več škoduje, kolikor je debelejši, zato ne rabi debelejših kolov, kakor so potrebni. Škoda, ki jo dela debel kol, obstoji v tem, da na eni strani obsenčuje deblo, vsled česar se deblo na obsenčeni strani zaradi pomanjkanja zraka in svetlobe slabeje razvija, kar daje povod raznim boleznim na deblu, in pa da se drevo nagne, oziroma skrivi, kakor-

hitro mu vzameš kol, in sicer toliko bolj, kolikor obširnejša je krona. Kol naj bo proti vrhu vedno tanjši; ob navadnih razmerah zadošča na vrhu 5 cm debelosti.

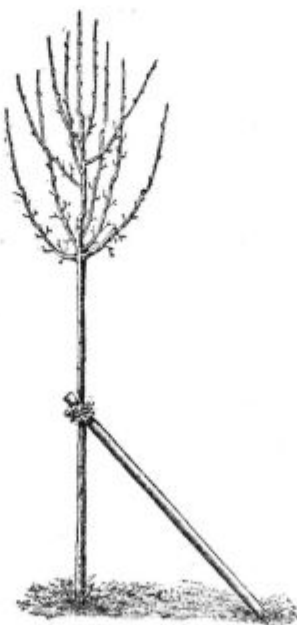
Dober kol je raven ter gladek in seveda iz zdravega lesa. Kadar si kol zabil dovolj globoko v zemljo, ga odreži kakih 5 cm pod prvo vejo. Pri nas se splošno vidi velika napaka, da kol sega še med veje. Če kol sega med veje, kar za trdnost i tako nima prav nobenega pomena, potem se ne da preprečiti drgnjenje vej ob kol in naredi rane, ki so pričetek raku ali smoliki. Pravilno je drevo privezano na kol tako, kakor kaže pod.

Podoba 12.

Podoba 13.

Podoba 14.

Podoba 15.

zanje, če je vdejan med deblo in kol podložek mahu, slame, sena ali kaj enakega, ni nič reči. Zadošča ena ali dve vezi. Francoski sadjarji zametujejo vez v obliki ∞ (osmice), ker pravijo da taka vez drevo zadrigne in, kadar veter drevo maje, se obdrigne lub.

12. Zoper tako ve-

Povsod tam, koder se je bati poškodovanja drevja po vozovih, plugih, živini itd., je priporočeno drevesu dati tri kole, kakor kaže podoba 13. Posamezni koli naj se zabijejo navzgor nekoliko poševno kakih 30 cm proč od drevesa, zgoraj naj se pa zbijejo s tremi latami. Če je deblo ravno in ga je treba le kvišku držati, potem zadošča kole tako zabiti, da je mogoče drevo privezati k eni lati (podoba 13.)

Privezanje, kakršno kaže podoba 14., sicer ni pravilno, pa se ne sme zametavati, zlasti če je pravilno izvršeno. Ob navadnih slučajih tako privezanje le deblo kvišku drži, kar največkrat zadošča, in če je drevo skrbno privezano h kolu, ima to veliko prednost, da tak kol ne obsenčuje debla. Slaba stran te vrste privezanja je pa med drugim težko obdelovanje zemlje okoli drevesa, zlasti ob košnji, oranju itd. Po krajih s hudimi vetrovi, kakor na pr. v Vipavi in na Krasu, koder burja redno razsaja, se redno vidi taka vez. Resnično je, da tako poševno, a pravilno prirejen kol deblo zanesljiveje drži proti burji kakor navpičen kol, kar je naravno, a če burja navpični kol z deblom vred zlomi pri tleh, zlomi tudi, čeravno teže, deblo nad mestom, kjer je privezano. Pravilno privezovanje za te kraje bi bil tudi prav postavljen navpičen kol, ki bi ga potem podstavili s poševnim kolom. Še bolje bi bilo rt navpičnega kola pritrditi na burjino stran z žico, ki bi bila zaklinjena v zemlji.

Za drevje, ki je ravno ter vzgojeno koniško in dovolj močno, da se nosi samo, zadošča tudi privezanje, ki ga kaže podoba 15., pa ne pomaga več, kakor da drevo kvišku drži.

Kakor je razvidno iz navedenih podob, je povsodi tam, kjer je drevo privezano, podložek, ki služi v ta namen, da je med kolom in deblom prostor, vsled česar kol nikdar ne poškoduje debla. Da je pa podložek okroginokrog drevesa, je pa zato, da tudi vez ne poškoduje debla.

Šibka in zlasti kriva drevesa je seveda treba privezati z več kakor z dvema vezema. Pri takih drevesih je potrebno toliko vezi, da se deblo zdravna.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dalje).

a) Stroški za hrano.

Jako težavno je povedati, kakšne stroške imajo kranjski kmetjevalci za hrano, ker ni nič podatkov, ki bi jih pojasnovali. Tu se da le na podstavi splošno znanih razmer izvajati neko število. Pri tem izvajanju hočem vzeti tako nizka števila, da mi ne le nihče ne bo mogel očitati, da sem previsoko izračunal stroške, temveč bo vsak moral priznati, da so prenizki.

Naše kmetijsko ljudstvo gotovo ne živi dobro, ravno slabo pa tudi ne, in prav gotovo je, da ne strada. Veda je danes dognala, kakih in koliko posameznih hranil naj človek povprečno na dan zavžije, da ostane zdrav, se razvija in lahko opravlja naloženo mu delo. Človeško telo potrebuje za življenje poleg neke množine vode ter raznih soli redno gotovo množino beljakovin, tolstše in ogljikovih vodonov. Koliko teh posameznih hranil naj telo dobi, je zavisno od starosti, spola ter dela. Po Forsterju potrebuje na dan:

	beljakovin,	tolstše,	oglj. vodonov.
4 mesece star delavski otrok	29 g	20 g	120 g
delavka (30 let stara)	76 "	23 "	340 "
delavec (36—38 let star)	132 "	90 "	450 "

Iz teh števil bi lahko izvajali, da mora povprečno priti na Kranjskem na vsakega kmetijskega človeka

na dan 79 g beljakovin, 44 g tolstše in 300 g ogljikovih hidratov. Če vselej in povsodi naši kmetijski ljudje tako in toliko hrane zavžijejo ne morem vedeti. Hrana naših ljudi obstoji največ v pšeničnem, rženem in ajdovem kruhu, v raznih drugih močnatih jedilih (pred vsem v žgancih in polenti), fižolu, grahu, ješprenu, kaši, zelju, repi in krompirju. Poleg tega se zavživa mleko, domače prasičje meso in domača zabela.

Pri svojih izvajanjih moremo priti do pravega zaključka, če pred vsem za trdno vzamemo, da naš kmetovalec vse tisto, kar potrebuje izmed gori navedenih živil za hrano, doma pridela, torej ne kupi. Temu je v resnici tudi tako, kajti če je v nekterih pokrajinah ne le dovolj teh doma pridelanih živil, ampak jih še celo za prodaj preostaja, zato jih pa po drugih krajih nedostaja. Jaz torej vzamem, da se med našimi kmetovalci ti pridelki zdravajo, in zato ne bom računal stroška na eni strani, ker na drugi strani ne bom upošteval dohodka.

Glavna hrana našega kmetovalca je žito, bodisi v obliki kruha, močnatih jedi, ali kaše in ješprena. V tem zmislu pride v poštev prav vse žito, razen ovsa, ki se ne le ves porabi za krmljenje v deželi, temveč se mora še uvažati.

Če računam na dan in na vsakega človeka 1 kg žita za hrano, potem pride na vsakega človeka v taki hrani sicer več kakor dovolj beljakovin in ogljikovih vodonov, a premalo tolstše, zato se dodaja z zabelo raznim jedilom. Slabše pa je razmerje, če se upošteva, da se žito zavživa največ v obliki moke, ki ima dosti manj beljakovin, ker jih mnogo pride v obliki otrobov le živini v prid. Naše ljudstvo samoobsebi umevno ne živi le ob žitu; važna živila so zraven žita pred vsem fižol in krompir. Nastane torej vprašanje: koliko žita pa potrebuje naše kmetujoče ljudstvo na leto za svojo hrano? Če bi vzeli 1 kg žita za glavo in dan, bi to na leto znašalo za vsako osebo 365 kg. Ali je to število previsoko? Na Ruskem, kjer kmet živi večinoma le ob svojih pridelkih ter njegova hrana obstoji skoraj izključno iz moke, fižola, krompirja, zelja in mlečnih izdelkov, ima vlada izkušnjo, da mora priti do lakote, če ni za vsako osebo na razpolaganje 330 kg žita za vse leto. To število je ruski vladi tudi merodajno, kadar pomaga stradajočim pokrajinam, ker ob lakoti toliko žita razdeli, da pride ta množina na vsako glavo, in to poleg onih živil, ki jih imajo kmetje doma. Naši kmetovalci žive ob boljših razmerah, zato bi bilo gotovo napačno, če bi jim oddelili tako množino žita, ki je preračunjena za izredni čas lakote, v katerem se mora na vse strani hraniti. Da se nam pa ne bo očitalo, da smo previsoko računali, ne bomo vzeli ne 365 kg, ne 330 kg, ampak le 250 kg za potrebno množino žita za glavo in leto. Na Kranjskem je 355.229 kmetujočih ljudi, in ti potrebujejo na leto za svoje potrebe, če se računa za osebo 250 kg, vsega skupaj 888.062 q žita.

Na Kranjskem pridelamo vsega žita razen ovsa 824.867 q, za seme ga potrebujemo 125.442 q, torej ga ostane za porabo 699.415 q. Vzemimo, da vse to žito porabijo naši kmetovalci za svojo hrano, dasi temu ni tako, kajti po statističkih izkazih je pri nas le 88 % pridelanega žita sposobnega za prodaj in torej za mlin, oziroma za hrano, ostanek je sposoben le za krmo. Pa to tudi ni še vse! Velik del pridelanega žita, zlasti turščice, se naravnost pokrmi in se tako odtegne porabi v kuhinji. Če torej računam, da ostane vseh 699.415 q žita za hrano, je iz predstojećih opazek razvidno, da temu ni tako, a jaz hočem to vendar zato vzeti, da

izračunim na korist kmetijstvu manjši strošek. Ker naši kmetovalci potrebujejo za hrano 888.062 q žita, doma ga imajo pa le 699.415 q na razpolaganje, zato ga morajo dokupiti na leto 188.647 q. To žito pride vse iz Ogrskega in ga moramo računati povprečno najmanj po 15 K za q, kar znaša 2.829.705 K. Kranjski kmetovalci imajo torej na leto 2.829.705 K stroškov z dokupom žita, ki ga potrebujejo za svojo hrano. Samoobsebi je umevno, da ne morem trditi, da bi bilo to število pravo, prav gotovo je pa, da je prej prenizko kakor previsoko, kajti s povpraševanjem pri žitnih trgovcih in veščakih, ki poznajo našo žitno kupčijo in mlinarsko obrt, sem dognal, da pride na Kranjsko na leto iz Ogrskega in Hrvaškega 3800 vagonov pšenice ter 2000 vagonov turščice, torej vsega skupaj 580.000 q žita, kar popolnoma odgovarja našim postavkam, ker ta uvoz pokrije primankljaj pri kmetovalcih in krije potrebščino na žitu drugih stanov. Pripomniti moram, da pač naši mlini jako veliko množino izven dežele nakupljenega žita zopet pošljejo vun iz dežele v obliki moke, a temu izvozu moke moramo zopet nasproti postaviti ogromno množino moke, ki pride v deželo iz ogrskih mlinov, iz Majdičevega mлина v Celju, iz tržaških mlinov, iz katerih dobivajo moko na Krasu, in iz goriških mlinov, iz katerih dobivajo moko Vipavci.

Kar se tiče drugih živil, ki jih kmetovalec sam prideluje in jih rabi za hrano, lahko rečem, da jih naš kmetovalec ne dokupuje, zato nima z njimi nobenih stroškov v denarju, dasi bi pri pravilnem računu tudi to morali upoštevati, kajti tisto, kar obrtnik vzame sam zase od svojih izdelkov, oziroma pridelkov, ne more prodati, in torej obremeni njegovo obrtovanje.

Druga vrsta živil, ki je jako važna, je meso in zabela. Tudi pri teh živilih pravim, da jih naš kmet sam doma pridelava, kolikor jih potrebuje, kar je sicer resnično, a ima vendar z njimi denarni strošek. Naš kmetovalec rabi za zabelo špeh in maslo. Ti dve reči dobiva od doma vzrejenih in zaklanih prasičev in iz domačega mleka. Povsodi pa vendar ni tako, kajti v mnogih pokrajinah naše dežele mora kmet špeh ali salo v prodajalnicah kupovati. Meso dobiva naš kmetovalec večinoma od doma vzrejenih prasičev, vendar pa ne bo nihče tajil, da mora kmet v mnogih krajih prasiča kupiti, če ga hoče za dom zaklati. Dalje moramo priznati, da naši kmetujoči ljudje tudi ne žive ravno tako slabo in tudi ne samo ob prasičjem mesu, temveč si večkrat privoščijo tudi goveje in telečje meso. Prav veliko je kmetijskih hiš, kjer je razen postnih dni vsak dan kaka mesna jed na mizi; več je takih, kjer imajo na teden dvakrat ali trikrat meso, in lahko trdimo, da z malimi izjemami vsak samostojen gospodar na Kranjskem dá kuhati v nedeljo in na praznik meso. Tisti so gotovo največji reveži, ki si morajo le na velike praznike privoščiti meso in so še večji reveži zato, ker nimajo prav nič doma pridelanega mesa, temveč morajo vsak grizljaj kupiti. Ker bodem pri računanju dohodkov vzel v račun ves dohodek od živinoreje in bodem tako računal, da kmetovalec razen prasičev vse proda in nič za dom ne obdrži, zato bi bil na tem mestu opravičen postaviti med stroške vsoto, ki jo kmetovalec izda za meso. Če računamo, da je na Kranjskem 55.682 samostalnih kmetovalcev, ki na vsakega pride 6 h kmetijstvu pripadajočih oseb (žena otroci, posli), in da vsak tak kmetovalec potrebuje vsako nedeljo in vsak praznik le en kilogram mesa, ter vzamem, da je v to množino

všteta še zabela, ki se mora dokupiti, potem potrebuje vsak samostalen kmetovalec na leto vsaj 60 kg mesa; zaradi lažjega računa to množino okrožim na 50 kg. Vseh 55.682 samostalnih kmetovalcev na Kranjskem kupi torej na leto 2.784.100 kg mesa (in recimo tudi zabele), ki stane, če se računa kg po 60 h (kar je odločno prenizko) 1.670.460 K.

Naš kmetijski stan potrebuje torej na leto za meso in zabelo najmanj poldrugi milijon kron, a jaz te vsote ne bom vpisal med stroške, temveč jo bom kar priprosto iz računa popolnoma izpustil, da na eni strani pokažem, kako nizko hočem preračunati stroške našega kmetijstva, in da na drugi strani izpodbijem že naprej kakšno očitiranje previsokih postavkah med stroški.

Poleg doma pridelanih živil, o katerih sem doslej pisal, ima kmetovalec največ stroškov z nabavo živil in užitnin, ki jih mora kupiti in za ktere mu je na vsak način šteti gotov denar. Strošek za nakup teh živil od leta do leta ogromno narašča, in sicer v tisti meri, kolikor se kmetovalec bolj izobrazuje, kolikor bolj spoznava življenje po svetu in kolikor večjo željo ima po boljšem in udobnejšem življenju. Kje so časi, ko je naš kmetovalec poznal sladkor, kavo, čaj in druge potreščine, na pr. petrolej, komaj le po imenu. Danes je vse drugače; kmetovalec rabi vse to kakor vsakdanji kruh, in to mu prizadeva ogromnih stroškov.

Med živili, ki se pri nas dandanes splošno rabijo in kupujejo, je sladkor. Sladkorja se v Avstriji toliko porabi, da ga pride na leto na vsakega prebivalca 5.98 kg. V tem številu je seveda tudi ona množina sladkorja, ki se porabi v raznih obrtjih, zato je resnična poraba posameznikov za neposredni užitek na vsak način manjša. Pisec te razprave je pri raznih kmetovalcih in v raznih krajih naše dežele povpraševal in je prišel do zaključka, da se pri naših kmetovalcih splošno porabi za osebo 4 kg sladkorja na leto. Imamo pokrajine, v katerih se popije silno veliko kave in čaja; v teh pokrajinah je poraba sladkorja seveda večja; a so zopet pokrajine, kjer je poraba manjša. Če vzamem, da naši kmetovalci povprečno na leto in za vsako glavo porabijo 2½ kg sladkorja, je to množina, ki o nji mora vsakdo reči, da je premajhna, in se o tem lahko vsakdo prepriča, če v svojem kraju pri trgovcih in pri kmetovalcih poizveduje. Na podstavi tega števila porabijo naši kmetovalci na leto 888.072 kg sladkorja, ki jih stane, kg računjen po 90 h, 799.264 K.

K hrani se dokupuje v prodajalnicah prava kava in nje nadomestila: čaj, čokolada, riž, sol, olje, razne dišave itd. So pa tudi še druge potreščine, kakor milo, petrolej itd., ki se sicer ne rabijo za hrano, pa jih hočem takoj na tem mestu upoštevati zaradi priprostega računa. Če pravim, da gospodar znosi za vse tu navedene in nenavedene reči na leto in za glavo najmanj 4 krone v prodajalnici, je to kar naravnost smešno nizko, a vzlic temu znaša ta strošek za kmetovalce vse dežele 1.420.916 K.

V predstojeci razpravi sem obravnaval vse stroške naših kmetovalcev za hrano, a sedaj preostaja določiti še stroške za pijačo, t. j. za vino, pivo in žganje ter za tobak.

Vino se pri nas splošno pije, in sicer za potrebo pri napornem delu, za priboljšek, ob posebnih prilikah, kakor v nedeljah in praznikih, na žegnanjih in semnjih,

pri obiskih, pri pohodu mest ali sodiščnih in glavarstvenih krajev i. t. d. Vino se deloma mora tudi dajati delavcem in poslom, če se ne nadomesti s sadjevcem ali z žganjem. Vina se popije za ogromen denar, in to za potrebo, še več pa nepotrebno. Odkod dobi naš kmetovalec vino? V vinorodnih pokrajinah ga doma pridelajo, a vzlic temu hodijo tudi tamkaj v gostilne. Po nevinorodnih pokrajinah kupuje kmetovalec vino na debelo pri vinskem trgovcu, ali pa ga kupuje na drobno v gostilni. Silno nizko je računeno, če vzamem, da pride na vsakega samostalnega kmetovalca na Kranjskem na leto 1 hl vina, ki se plača povprečno najmanj po 50 h liter, dasi se pije v resnici po gostilnah vino veliko dražje. Potem računam znaša strošek za vino pri naših kmetovalcih na leto nad 1,300.000 K; a tudi ta strošek hočem iz računa izpustiti iz istega vzroka kakor strošek za meso. Na pivo se niti ne oziram.

Žganja se, žal, na Kranjskem toliko popije, da ta nepotreben strošek prav občutno obremenjuje naše kmetijstvo. Koliko se žganja na leto popije, je natančno znano, in sicer po zadnjem izkazu (za l. 1900), ki mi je bil na razpolaganje, 1,615.472 litrov čistega špirta (100odstotnega), ki je dal 4,039.680 litrov navadnega žganja. Od tega špirta odpade najmanj $\frac{3}{4}$ na kmetijsko prebivalstvo, t. j. 1,211.604 l., ki stane, računjen po 136 K za 10.000 litrskih odstotkov, 1,647.781 K.

Med užitninami, ki niso potrebne, a jih nihče ne bo več odpravil, je tobak. Leta 1900. je prišlo v Avstriji na leto in na prebivalca 8 K 10 h za tobak, torej mirno smem računati, da pride pri nas na Kranjskem na vsakega kmetijskega prebivalca na leto najmanj 1 K, iz česar sledi, da plačajo naši kmetovalci na leto za tobak 355.239 K.

Iz terazprave torej sledi, današe kmetijsko prebivalstvo mora razen tistega, kar doma pridelajo, dokupiti na leto za hrano in pijačo za 7,052.895 K blaga. V tej vsoti pa strošek za meso in za vino, ki znaša okroglo najmanj tri milijone kron, niti vračunjen ni.

(Dalje prihodnjič).

Ktere žlahtne vrste trt moramo cepiti na Dolenjskem

Letošnja za rigolanje ugodna zima je vinogradnike napotila, da so začeli svoje vinograde tudi po takih krajih prenavljati, kjer se to dosedaj še ni zgodilo. Velike površine po trtni uši opustošenih vinogradov so prekopane, in kadar nastane pomlad, bode treba ta zemljišča zasaditi s trtami. Glede ameriških trt so naši gospodarji že toliko napredovali, da jim ne dela težav izbrati prave, za njihovo zemljo in lego pripravne vrste, in se v tem oziru ne gode več take napake, kakor so se še pred nekaj leti.

Drugo vprašanje pa je, ktere žlahtne vrste je na Dolenjskem s cepljenjem pomnoževati. To velevažno vprašanje se pri nas še sedaj preveč zanemarija, dasi je največjega pomena glede tega, kako se bo naše vinstvo v prihodnje izplačevalo. Če si ogledamo kraje, kjer se je prvič na Kranjskem začela ameriška trta saditi, vidimo največjo zmešnjavo vseh mogočih in nemogočih vrst, ki danes dajejo večinoma le nizko vino.

Da se je to zgodilo, so bile krive razmere, t. j. nedostajanje boljših trt, oziroma cepov boljših žlahtnih

vrst, in nevednost vinogradnikov. Če pa še danes, ko imamo že dovolj slabih in dobrih izkušenj na Kranjskem, gospodarji pa dovolj prilike, da se v tem vprašanju pouče, naši vinogradniki ne gledajo na to, kaj sade in kaj cepijo, potem je to nebriznost in malomarnost, ki se bode sčasoma bitko maščevala.

Misliti moramo na prihodnje čase, kadar bode na Dolenjskem toliko vina, da ga bomo morali izvažati v kraje, kjer smo imeli prej stalne odjemalce. To so osobito vsi kraji na Kranjskem, kjer trta ne raste, torej kočevski okraj in Gorenjsko, kakor tudi sosedno Koroško. Kadar bomo imeli obilo dobrega vina, se bomo lahko kosali z drugimi deželami, drugače pa ne.

Kadar se nam je odločiti, s katerimi žlahtnimi vrstami nam je vinograd zasaditi, moramo vedeti, kakšno vino moramo pridelovati. Gotovo se bode pri nas, osobito za manjšega vinogradnika, najbolj izplačalo pridelovanje dobrega, stanovitnega belega namiznega vina. Črno ali rdeče vino na Dolenjskem ne kaže pridelovati, ker se veliko okusnejša črnina dobi cenó iz južnih krajev, osobito iz Istre. Belo dolenjsko vino bo vedno imelo dobro ceno, ker je milega, kislatega okusa, lahko in pitno.

Ker imamo pa žlahtnih vrst veliko, je treba vedeti, kakšne lastnosti morajo imeti dobre, za Dolenjsko priporočljive vrste. Pred vsem je gledati na to, da dotična vrsta daje dosti in dobrega vina, da vsako leto popolnoma dozori, da ne gnije rada, ni občutljiva glede mraza in bolezni i. t. d. Če pa naše domače vrste pregledamo glede tukaj naštetih lastnosti, pridemo kmalu do spoznanja, da jih je le zelo malo, ki bi tem zahtevam ustrezale. Naše domače, po Dolenjskem razširjene vrste so večinoma le take, ki sicer obilno rode, dajo pa večinoma le zelo kislo in nizko vino, pozno zore in poleg tega še mnoge rade gnijo (belina). Iz tega sledi, da se nam bo poprijeti drugih, tujih, ali pri nas še malo poznatih vrst, ki so na Kranjskem že preskušene in za priporočljive spoznane.

Ker lega in podnebje vinogradov nista povsod enaka, moramo z ozirom na to Dolenjsko razdeliti na štiri dele ali na štiri vinogradsko ozemlja:

I. Najbolj ugodne razmere za vinstvo ima Belakrajina, t. j. politični okraj črnomeljski.

II. Drugo ozemlje glede ugodnosti za vinstvo tvori južni del Dolenjske, ob Krki, od Novega Mesta dol. To je torej del sodnega okraja, novomeškega od Novega Mesta proti Št. Jerneju ter sodna okraja Kostanjevica in Krško.

III. Tretje ozemlje obstoji iz ostalega dela novomeškega okraja, mokronoškega sodnega okraja, iz nekaj občin trebanjskega in radeškega sodnega okraja; to so občine Trebnje, Št. Janž in Boštanj.

IV. Četrto ozemlje so vsi ostali vinski okraji Dolenjske.

Samoočebje je umevno, da se v najbolj ugodnih krajih in legah sade druge, lahko bolj pozno zoreče, ali proti mrazu nekoliko občutljive vrste, dočim je v krajih z manj ugodnim podnebjem treba seči po najzgodnejših in najmanj občutljivih vrstah.

Za bela vina se priporočajo posebno naslednje žlahtne vrste.

1. Laški rizling. Ta vrsta bode za Kranjsko največjega pomena. Ima bolj majhne grozdke, rodi pa obilno in daje dosti dobrega, močnega in bolj kislatega vina. Trta ni posebno občutljiva proti mrazu ali boleznim in tudi ne toliko glede gnilobe. Najrajša jo napada plesnoba; treba jo je torej skrbno zveplati.

Na ripariji cepljena rodi in raste posebno rada, manj na solonih. Grozdje zori bolj pozno; poiskati se jej mora torej zmiraj najvišja in najbolj ugodna lega v vinogradu. Posebno fino vino daje v laporju. Zahteva, da se srednje dolgo prirezuje. Priporočljiva je ta vrsta za vse dobre lege prvega in drugega vinogradskega ozemlja, oziroma za najboljše lege tretjega ozemlja.

2. Silvanec. Od te vrste imamo dve pavnsti, in sicer belega in rdečega silvanca. Obe rodita prav dobro; bolj priporočljiv pa je zeleni silvanec, ker rdeči daje vinu preveč barve. Trta ni občutljiva proti boleznim, tudi ne posebno proti mrazu; grozdje zori zgodaj, vino je jako dobro in močno. Priporočljiva je ta vrsta za vse kraje Dolenjske. Saditi jo je v srednje visoke lege, ker bi v nižavi lahko gnila.

Zeleni silvanec je razširjen v trebanjskih vinogradih pod imenom podbelček in je tam zelo čislán.

3. Beli burgundec je vrsta, ki daje najfinejša vina za boteljke. Ker pa obenem dosti rodi, zgodaj zori in je proti mrazu neobčutljiv, ga je zelo priporočati za vse kraje Dolenjske. Saditi ga je v srednje lege, kakor silvanca, ker v nižini lahko gnije,

4. Traminec. Ta vrsta daje najfinejša renska vina, pa manj rodi. Ker je pa jako zgoden in najmanj občutljiv proti mrazu, gnilobi in boleznim, ga je priporočati posebno za nizke lege 3. in 4. ozemlja. Če se na dolgo obrezuje, rodi trta obilno in daje dobro namizno vino.

5. Kraljevina. Ta vrsta je k nam prišla iz kraljevine hrvaške; odtod ime. Imenujejo jo tudi maverina, pisana i. t. d. Trta zelo rodi in daje veliko prav dobrega vina, če popolnoma dozori. Šteti jo je namreč ravno tako kakor laški rizling med bolj pozne vrste. Trta je zelo občutljiva proti mrazu in gnilobi; saditi jo je torej tudi v najvišje solnčne lege prvih dveh ozemelj, posebno na Belokranjskem. Napada jo rad črni palež, zato jo je proti tej bolezni, kadar se obreže, mazati z raztopino železne galice. Omeniti je, da imamo dve pavnsti, in sicer z zelenim in z rdečim grozdem. Zadnja daje boljše vino in ne gnije toliko, se torej bolj priporoča.

6. Španjol je jako razširjena vrsta in ima veliko pavnst. Pri nas je znan najbolj oni španjol, ki ima zrežljano listje, pod imeni: petršilček, primorščina i. t. d. Ta pavnsta daje le namizno grozdje. Za vino se priporoča navadni beli ali pa rdeči španjol. Obe pavnsti rodita jako veliko in sta si precej enaki. Ker pa rdeči španjol lahko vinu daje preveč barve, se bolj priporoča beli španjol.

Španjol je izmed najbolj priporočenih vrst za vse kraje Dolenjske. Trta močno raste, obilo rodi, grozdje zgodaj zori in daje bolj lahko vino, ki ima jako malo kisline. Zaradi tega se da izvrstno cepiti (mešati) z laškim rizlingom ali z drugimi močnimi in kislimi vini.

Španjol je jako trd proti mrazu ter neobčutljiv glede bolezni in gnilobe; sadimo ga zaraditega tudi lahko v nižje lege. Ta vrsta daje tudi fino namizno grozdje, ki se da dobro pošiljati, ker je bolj trdo. Posebno dobra pavnsta v ta namen je muškatin španjol, ki pa nekoliko manj rodi.

7. Plavec je štajerska vrsta, ki jako obilno rodi, daje pa že bolj nizko vino. Trta raste zelo močno, ni občutljiva in grozdje precej pozno zori. Saditi je torej to vrsto v solnčne lege prvih dveh ozemelj. Gnolobi je prav malo podvržena in ravno zaradi tega bolj priporočljiva.

Ker imamo tudi tukaj dve pavnsti, je omeniti, da se tista bolj priporoča, ki ima rumene, podolgate jagode; Štajerci jej pravijo žolti (rumeni) plavec.

Stem sem naštel vse po sedanjih izkušnjah za Dolenjsko najbolj priporočene vrste. Omeniti je, da vrste 1—4 dajejo prav fino namizno, če se na kratko obrezujejo, celo buteljsko vino. Vrste 5 do 7, posebno pa 8 in 7, dajejo bolj nizka vina, zato so pa zopet jako rodovitne.

Iz tega, kar sem rekel o posameznih vrstah, vsakdo lahko razvidi, katere vrste kaže cepiti. Če ima na pr. kdo nasaditi kak vinograd blizu Krškega, ki bolj strmo leži in ima na gorenjem koncu lapornato, spodaj ilovnato zemljo si lahko izbere:

a) Če hoče pridelovati manj, zato pa bolj fino vino: za najvišjo četrtino vinograda laški rizling, na sredi burgundec in silvanca, na najnižjem kraju, ki je morda mrazu in gnilobi izpostavljen, traminec.

b) Če hoče pridelovati veliko, pa bolj nizkega vina, mora saditi zgoraj kraljevino, oziroma plavca, ali pa obe vrsti zaporedoma, in spodaj španjol itd.

Glede domačih vrst omenim le, da so poleg povsodi znane kraljevine priporočene le nekatere manj razširjene krajevne vrste, na pr. primorščina (ne petršilček) okoli Št. Jerneja, siva kavščina in podbel na Belokranjskem in podbelček v trebanjskem okraju. Ostale domače vrste dajejo, izvzemši tično, ki ima pa ženski cvet in se rada v cvetju osiplje, in zelenike, ki pa zelo pozno zori, je torej le v najboljših legah I. in II. ozemlja mogoča, le nizko, kislo vino, pozno zore, gnijó i. t. d., tako da jih nikakor ni priporočati.

Kar se tiče črnih vrst, sem omenil, da imajo le malo bodočnosti. Kdor bi jih pa le mislil saditi zaradi tega, ker ima črno ali rdeče vino sedaj še veljavo, temu priporočam, naj te vrste v vinogradu vsaj loči od belih, t. j. naj jih posadi v en konec vinograda, najbolje v visoko lego, in ne meša belih in črnih vrst. Kadar bode črnina izgubila veljavo, poberejo potem lahko črno grozdje posebej in ga hitro kar celo iztisnemo, in dobili bomo iz njega tudi belo vino. Francozi delajo na ta način iz črnega burgundeca belo vino (chablis), ki daje posebno finega šampanjca.

Izmed črnih vrst se najbolj priporočajo:

1. Modra frankinja. Jako rodovita vrsta, ki daje veliko izvrstne črnine. Zori sicer bolj pozno, do zori pa v dobri legi vsako leto popolnoma, bolj kakor kavščina. Priporoča se za višje lege prvega in drugega ozemlja. Cepiče je jemati le od takih trt, ki so se rodovitne izkazale.

2. Modra portugalka. Tudi ta vrsta jako dobro rodi in zelo zgodaj zori. Priporoča se torej posebno za II. in za III. ozemlje. Portugalka je nekoliko podvržena paležu in pozebi, jo je torej tudi saditi v boljše lege in po več trt te vrste skupaj, ker jo je navadno treba prej brati kakor druge vrste. Vino je lahko in ne tako polnega okusa kakor vino frankinje, pa je posebno še mošt ali mlado vino izvrstno in jako pitno.

3. Žametasta črnina ali črna kavščina je domača, po Dolenjskem jako razširjena vrsta. Hvali se pri njej posebno velika in vsakoletna rodovitnost ter neobčutljivost proti mrazu in boleznim. Zori pa pozno in daje veliko, pač pa le nizkega vina. Vrsta se sicer ne sme zavreči, toda da bi se tako širila kakor v Krškem okraju, ne zasluži posebno iz tega vzroka ne, ker bo vedno več povpraševanja po belih vinih.

Svetujem našim vinogradnikom, naj ne bodo prelehkomišelní, kadar volijo trtne vrste, da se ne bodo pozneje kesali. Ne jemljite veliko vrst; rajši manj, pa dobre, preskušene. Sezite rajši po belih kakor po črnih vrstah. Ozirajte se na lastnosti teh vrst, dajte jim pravo lego in stališče in tudi prav jih vzgajajte, in dosegli boste pri umnem kletarstvu prav dobra, stanovitna vina finega okusa, in ne bode se Vam treba bati tuje konkurence.

Dobro blago se samo hvali. To velja posebno o dobrem vinu. Kteri kraj bo prvi zaslovel v tem oziru, tega gmotno stanje bo najboljše.

B. Skalický,
tehnični vodja v Rudolfovem.

Mlekarsko knjigovodstvo.

(Piše M. Ivančič.)

(Dalje.)

2. Prodajanje mleka in mlekarskih izdelkov.

Prodajanja razločujemo troje vrst:

- zadružnikom,
 - na tekoči račun in
 - proti takojšnjemu plačilu.
- a) Zadružnikom podajamo vse izdelke, da jih bele-

Dan	Odjemalca		Vrsta posil- jave	Zna- menje in štev.	Teža				Cena za vin.	Znesek	Zabeleženo v glavni knjigi, stran	Opombe
	ime	bivališče			bruto	tara	neto	Vkup				
1	A. Zakrajšek	Zader	Zaboj	M 42	5	1/2	4 1/2					
			"	M 43	5	1/2	4 1/2					
			"	M 44	5	1/2	4 1/2	13 1/2	2-40	32	40	15
			"	M 45	5	1/2	4 1/2	4 1/2	2-40	10	80	28
			"	M 46	9 3/2	3/4	9	9	2-20	19	80	27

žimo v zapisnik mleka na desno in koncem meseca skupno v izplačilno knjigo, kjer se potem ti izdatki poravnajo s prejemki dotičnika.

b) Za prodajanje na tekoči račun se poslužujemo „zapisnika poslanih izdelkov“: (Glej tabelo v I. delu).

Vsakemu mlekarskemu izdelku odkažemo v tej knjigi posebno stran, tudi več strani in celo posebno knjigo, če izdelujemo zraven masla n. pr. še mnogo sira itd.

Na ta način lahko koncem meseca seštejem skupne izdatke pri posamičnih izdelkih, ki jih prenesem potem v „založne bukve“, ter jih obenem porabim za „mesečni obračun“.

Stalnim odjemalcem odmerim prostora za ves mesec ter zaporedoma vpisujem vse pošiljatve. V glavno knjigo torej ne beležim vsake pošiljatve sproti kakor navadno, ampak le mesečne zneske; obenem prepisem iz „knjige poslanih izdelkov“ mesečni obračun z dotičnikom.

Mesec december 1901.

I s t o p n e r a	Skup. znesek	mleka	smetane	posnel. mleka	pinj. ml.	masla	sira	mleka	smetane	posn. ml.	pinj. ml.	masla	sira	Dan
	3 52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	2 40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	7 88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Za rednimi pridejo šele neredni odjemalci, in na konci knjige si napravim izkaz strani vsakega izdelka, in če je treba tudi stalnih odjemalcev. — Nerednim odjemalcem prepisemo takoj v glavno knjigo dolžni znesek, a v zapisniku zaznamujemo v dotičnem predalčku stran glavne knjige, kamor smo znesek prenesli, v glavni knjigi pa stran tega zapisnika. To služi v po-

jasnilo in kontrolo beležkov. Pri poštnih povzetjih je beležek v glavni knjigi nepotreben. Zaznamuje se v „zapisniku poslanih izdelkov“ stran „razdelnika prejemkov“, na kateri je zapisan ta dohodek, in v razdelniku zopet stran omenj. zapisnika.

c) Proti plačilu beležimo v „zapisnik prodanih izdelkov“: (Glej tab. v II. delu 30. str.)

Vsakega izdelka izdatki se posebej zapisujejo ter se seštevajo šele zvečer; takisto dotični prejemki na denarju. Obračuna se mesečno, in skupni zneski posamičnih predalkov se prinesejo v „založne bukve“ — došla denarna vsota pa v „blagajno“.

Te bukvice ima mlekar v miznici, kjer prodaja izdelke. Dohodki so v njegovem varstvu. Iz teh ima poravnati vsakočasne poštnine ter mora polagati koncem meseca blagajniku račun čez to.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 35. Lansko leto sem cepil veliko divjakov; jablane in hruške so se prijele, češplja pa nobena. Cepil sem v drugi polovici meseca aprila. Zakaj se češpljevi cepiči niso prijeli? (A. Ž. v S.)

Odgovor: Da se cepitv češpelj ni sponesla, more biti več vzrokov, in sicer slaba podloga, napačni način cepljenja, neugodno vreme ob cepljenju, slabi cepiči i. t. d. Za češplje so jako slabe podloge oni divjaki, ki se izkopljejo po češpeljnjakih, ali ki so celo le koreninski izrastki. Najboljše podloge so v sejalnica vgojeni divjaki, posebno oni, ki so zrastle iz koščic raznih vrst damascenk. Na Francoskem rabijo za podlogo navadno domače vrste podvrsto St Julien. Tudi v drevesnici c. kr. kmetijske družbe smo naredili s to vrsto najboljše izkušnje, zato jo izključno rabimo. Za cepljenje, ki naj se vrši meseca aprila in maja, se more porabiti cepljenje z doklado, sedlanje, v precep in za kožo. Vendar pa moramo opomniti, da je uspeh zavisen od mnogih okoliščin in vobče ne posebno povoljen; zato je češplje najboljše meseca julija in avgusta okulirati, ker je ta način požlahtnjevanja najuspešnejši.

Vprašanje 36. Za drevesnico sem dal prerigolati ilovnato njivo, kjer je rastle lucerna. Vsajenemu drevju mislim gnojiti, ker se pa bojim, da bi hlevski gnoj koreninam ne škodoval, vprašam, s kakšnim umetnim gnojem naj v drevesnici gnojim? (V. B. v Št. J.)

Odgovor: V drevesnici, ki ste jo naredili na njivi, kjer je rastle lucerna, pač ni treba gnojiti kajti, če je svet za drevesnico količkaj primeren, mora drevje brez vsakega gnoja dobro uspevati. Prav gotovo pa ne bo škodilo, če spomladi drevesnico poštupate z rudinskim superfosfatom in s kalijevo soljo. Če bi se pa v drugem ali v tretjem letu pokazalo, da drevje slabo raste, je to znamenje, da zemlji nedostaja dušika, in v tem slučaju lahko brez vse skrbi jeseni pognojite s hlevskim gnojem, ki se podkoplje. Namesto hlevskega gnoja lahko rabite čilski soliter, ki se raztrese spomladi, ko prične drevje muzevno postajati. V naši drevesnici imamo s čilskim solitrom najboljše izkušnje.

Vprašanje 37. Kako naj zdravim bolezen pri mladih prascih, ki se takole kaže: Prasec se najprej poloti srbečica, potem se na koži pokažejo izpuščaji in slednjič postane koža luskava kakor bi bila z otrobi poštupana. Prasci navadno dobe krmežljave oči. Pri starejših prasičkih so luske večje in debelejšje ter se močno drže kože. (M. H. v I.)

Odgovor: Ta bolezen se večinoma kaže pri mladih prasičkih ter jo imenujejo „izpuščaj prasičkov“. Vzrok bolezni je premočna in pretečna krma doječe svinje in odstavljenih

prasičkov, zlasti če se poklada preveč fižola, boba, oljnih tropin, sladnih kalij i. t. d. Pri zdravljenju je najprej odpraviti vzrok, in sicer je krmo nadomestiti z manj tečno. Doječi svinji se da na dan 30 do 60 gramov Glavberjeve soli, odstavljenim prasetom pa 8 do 15 gramov in se jim vrhu tega prikrajša krma. Koža se izpira z mlačno milnico, oči se pa vsak dan zmijejo z mlačnim mlekom.

Vprašanje 38. Bral sem nekje, da se predenica v detelji s pridom zatira z železnim vitriolom, in sicer ne da bi to škodilo detelji. Ali je to res in kako se vrši? (M. P. v K.)

Odgovor: To je resnica. Napadena mesta se dobro poškopre z vodo, v kateri se raztopi 10 % železnega vitriola (zelene galice). Najbolje je, napadena mesta precej pokositi, ko se predenica pokaže, pokošeni prostor dobro z železnimi grabljami zdrgniti in šele potem škropiti.

Vprašanje 39. Kdo ima pri žrebčarski postaji prednost, posestniki kobil iz sosednjih vasi, ali iz one občine, za katero je žrebčarska postaja postavljena? (M. Š. v H.)

Odgovor: Najprej Vam bodi odgovor, da žrebčarska postaja ni ustanovljena za kako gotovo občino, ampak za potrebo vse dotične pokrajine. Glede razvrstitve pri plemenjenju so pred vsem merodajne strokovne razmere, in šele potem se je postajevodji na to ozirati, da pridejo najprej na vrsto kobile onih posestnikov, ki so najbolj oddaljeni, da ne zamude preveč časa. Domače kobile imajo torej zadnje priti na vrsto.

Vprašanje 40. Leta 1869. sem kupil parcelo, a je nisem dal prepisati, ker bi bil prepis skoraj toliko stal, kolikor je parcela vredna. Od parcele sem tudi davek plačeval. Sedaj je prišlo posestvo, h kateri je ta parcela pripisana, do eksekutivne prodaje, in slišim, da bo tudi moja parcela vmes prodana. Ali je mogoče še kaj rešiti, kajti ravno sedaj bi imel nekaj užitka? (A. M. v J. B.)

Odgovor: Etina pot Vašo parcelo rešiti je, da vložite tožbo, s katero zahtevate, da se eksekucija ustavi in se Vam prizna lastninska pravica. Ta tožba mora biti vložena pred dražbenim narokom. S tako tožbo boste imeli le tedaj kaj uspeha, če bodo upniki, ki ženejo do eksekutivne prodaje, pokriti s skupniškom posestva, drugače imajo še vedno pravico do Vaše parcele, čeprav je Vaša last.

Vprašanje 41. Pri nas delajo na češpljevem drevju ptiči, ki jih imenujemo gimpeljne, veliko škodo, ker razkljujejo vse brstje. Če bo šlo tako naprej, ne bomo imeli nobene češplje. Ali bi bilo dobro gimpeljne preganjati in kako? (J. K. v G.)

Odgovor: Kalin ali gimpelj, kakor ga pri Vas imenujete, je škodljiv ptič, ker razjeda cvetno popje. Če Vam kalin škoduje, je na vsak način prav, če ga preganjate, kako, to boste že sami morali vedeti, saj veste, kako se ptiči love. Na eno Vas pa moramo opozoriti, da je kalin po našem zakonu z dne 17. junija 1870 l. zadevajočem varstvo za poljedelstvo koristnih ptičev, prav po krivici štet med najbolj koristne, ki se smejo le z dovoljenjem okrajnega glavarstva izjemno loviti, in to le v času od 1. septembra do 31. decembra.

Vprašanje 42. Ali bi priporočali nasaditi nov vinograd s trto „otelo“, ker čujem, da ta vrsta daje dobro vino, ne da bi bila cepljena? (M. K. v S.)

Odgovor: Tega Vam nikdar ne priporočamo, kajti trto otelo trtna uš tudi ugonobi in je vrhutega zelo podvržena strupeni rosi.

Vprašanje 43. Kako se z uspehom v drevesnici zatirajo voluharji ali krtice? (A. L. v Št. R.)

Odgovor: Krtice ni lahko zatreti, dasi teh živali ni mnogo na enem istem zemljišču, ker se med seboj preganjajo in navadno vsak par hoče imeti svoj nemoten prostor. Dovolj

je pa en par, kajti ena krtica more narediti v drevsnici silno veliko škodo. Edino zanesljivo sredstvo je streljanje. Krtica ne prenese v svojem rovu zračnega prepiha, zato pa precej pride zagrebat svoj rov, če ste ga kje odprli. Če najdete znake kakkega rova, odprite ga ter se par korakov od njega postavite z nabito puško. Kmalu boste videli, da se zemlja giblje. To je znamenje, da je krtica prišla rov mašiti; takrat je čas ustreliti. Gospod Ivan Murovec, ključavničar v Idriji, je pa že pred mnogimi leti, kakor se nam je sporočilo, izumil samekres, ki se vtakne v odprt rov in ga krtica sama izproži, kadar pride rov zadelavat. Priporočamo, da se delajo s tem samekresom poskušnje.

Gospodarske novice.

* **Gospod Karol Gerber**, graščinski oskrbnik na Krupi v Belikrajini, jako vzgleden kmetovalec, ki je s svojim delovanjem veliko storil v prosep kmetijstva, je umrl dne 13. t. m. Z ranjimi izgubi tudi naša družba enega svojih najzvestejših udov, kajti bil je družben ud od l. 1860. Naj počiva v miru in bodi mu blag spomin!

* **Vinarski shod.** Shod kranjskih zaupnih mož društva za varstvo avstrijskega vinstva se je vršil 27. t. m. v Ljubljani v veliki dvorani Mestnega doma ob nepričakovano veliki udeležbi, kajti sešlo se je nad 120 vinščakov, in to večinoma iz najoddaljenejših krajev. Predvsem sta bili znamenito zastopani oddaljena Belokrajina in Vipava. Shod so počastili nj. ekselencija deželni predsednik baron Hein. deželni glavar in predsednik c. kr. kmetijske družbe pl. Detela, deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg, deželni odbornik dr. Schaffer itd. — Zborovanju je predsedoval vitez Langer kot zastopnik sklicujočega društva, o posameznih točkah dnevnega reda so pa poročali ravnatelj Dolenc, pot učitelj Gombač, ravnatelj Pirc, adjunkt Rohman in tehniški vodja Skalický. O zborovanju bomo podrobno poročali v prihodnji številki.

* **Tečaj za gornike in vinogradnike na Grmu pri Novem Mestu.** Vsled sklepa visokega deželnega zbora v IV. seji preteklega leta priredi podpisano vodstvo letos prvi tečaj za gornike in vinogradnike. V tem tečaju, ki se prične 9. marca zjutraj ter se bo končal 15. marca, se bodo gorniki in vinogradniki (torej odrasli ljudje) praktično poučevali v vseh spomladanjih delih novega vinogradništva. V mesecu juniju bode za iste udeležence drug, osemndeven tečaj za poletna dela. Tisti gorniki in vinogradniki, ki se žele tega tečaja udeležiti, naj se **takoj** zglase ustno ali pa pisмено pri podpisnem vodstvu. Revnejši udeleženci tečaja dobodo primerno denarno podporo za potovanje in za čas bivanja na Grmu.

* Družba ima v zalogi in oddaja

rudninski superfosfat	100 kg po	7 K 25 h
kajnit	" " "	5 " — "
kalijevo sol	" " "	12 " 60 "
zmlete lanene tropine	" " "	19 " — "
živinsko sol	" " "	10 " 56 "
seme rdeče ali štajerske detelje	1 " "	1 " 30 "
" lucerne	" " "	1 " 35 "
izvirno rusko laneno seme	" " "	— " 36 "
seme rdečkaste pese „mamut“	" " "	— " 90 "
" rumene	" " "	1 " — "

Vse cene veljajo za blago, postavljeno na ljubljanski kolodver. Vsa gnojila se oddajajo v celih vrečah po 100 kg, le kalijeve sol tudi v vrečah po 50 kg. Lanene tropine se oddajajo v vrečah po 50 kg. Živinsko sol priskrbimo le tistim, ki sami

ne morejo ponjo v Ljubljano. Vse druge tu imenovane gospodarske potreščine se oddajajo v poljubnih množinah. Če ni drugačnega dogovora, se vse naročitve izvrše po povzetju.

* **Razpis natečaja za potovalne učitelje na Primorskem.** Na Primorskem so razpisana tri mesta potovalnih kmetijskih učiteljev. Za eno teh mest jo določen italijanski, za drugi dve slovenski, oziroma hrvatski učni jezik.

Dolžnosti potovalnih kmetijskih učiteljev so določene v posebnem službenem navodilu in obstojé večinoma v strokovnem potovalnem poučevanju kmetijskega prebivalstva s tem, da se mu dajo poljudna s praktičnimi dokazili združena predavanja o različnih strokah domačega kmetijstva.

Kmetijski potovalni učitelji se nastavijo pogodbeno in za sedaj za eno poskusno leto; oni so pomožni organi c. kr. namestništva in se pridelijo eventuelno kakemu c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Kmetijski potovalni učitelji dobivajo letnino 1800 kron in stalni paušal 1000 kron, kateri prejemki se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih.

Po preteku vsakih štirih let popolnoma povoljnega službovanja se gornja letnina poviša, in sicer za štiri štiriletja po 250 kron.

Prosilci za ta mesta morajo svoje zadostno z dokumenti oskrbljene prošnje z dokazom starosti, avstrijskega državljanstva, dovršenih študij, delovanja v kmetijski praksi in jezikovnega znanja vložiti do najdalje 30. marca 1901 pri c. kr. namestništvu v Trstu.

Oni prosilci, ki so položili skušnjo učiteljske sposobnosti za pouk na kmetijskih šolah, ali ono za sadjarstvo in vinstvo na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo na Dunaju, imajo prednost, kakor tudi oni prosilci, ki morejo dokazati zadostno znanje drugih deželnih jezikov.

Listnica uredništva.

J. S. v N. Kako se vino čisti, se morete poučiti iz knjige »Umno kletarstvo«, ki jo je lani izdala družba sv. Mohorja. To knjigo mora vsak gospodar imeti.

L. Z. v L. Da Vaš drugače zdrav in rejen vol pije vodo le v največji sili, je morda voda vzrok, ki mu ne prija, ker ni čista ali pa je premrzla, ali pa kaka bolezen v gobcu (na pr. na zobeh) in vsled nje vol dobi bolečine, kadar pije vodo.

V. dr. v B. Oprostite, a reklame za Vaše pridelke ne smemo delati, ker moramo v prvi vrsti skrbeti za domače kmetovalce, ki svoje pridelke tudi zelo težko prodajajo.

J. T. v K. S pepelom štipajte precej sedaj, ko sneg skopni, vsekakor pa pred prvo kopjo.

F. P. v G. T. Ljudi, ki si dajo kmetijska dela narekovati od lune, ne boste spreobrili Vi in tudi ne mi. Tu pomaga le šola, in šole od prihodnjega rodu je kaj boljšega pričakovati. — Tako ravnanje v gnojem v hlevu in na njivi, kakor je pri Vas običajno, je popolnoma napačno. Berite knjigo »Poljedelstvo«, ki jo je izdala družba sv. Mohorja; tam se morete tudi poučiti, kako je ravnanje z gnojnicami in kakšno vrednost ima pepel.

A. K. v L. Če lucerna ni izkalila, ne more biti zemlja vzrok, ampak seme, ki ni bilo kaljivo, ali pa suša.

J. K. v R. Če štiri leta vsajena mlada drevesa ne rode, vzlic temu da cveto, bo vzrok vrsta, ki šele pozneje rodi, ali pa slaba zemlja, ki drevju ne da toliko moči, da bi se iz cvetja razvili plodovi. Poskusite torej z gnojenjem.

J. O. v D. T. Akacijevno seme se prav priprosto seje v vrste po 1/3 m narazen. Priporočamo Vam akacijo razmnoževati s potaknjenci, ker je to priprosteje in hitreje.

J. Z. pri Sv. T. Priporočamo Vam rezatev na palce in napence.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 4. V Ljubljani, 28. februarja 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 28. februarja 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 110.— h do K 125.— h; nemška detelja (lucerna) K 120.— h do K 130.— h; gorenjska repa K 100.— 102 h; laneno seme, domače ozimno K 32.— h do K —.— h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fizol: Rudeči ribniški K 16.— h; rudeči Hrvat K 15.— h do K —.—; prepeličar (koks) K 17.— do K —.—. (Vse cene semen in fizola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K 24.— h do K 26.— h. brez dima sušene K 24.— h do K 36.— h.

Orehi domači: K 22.— h do K 24.— h.

Ječice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h. " težke od 30 do 45 kg " 74.— " " 76.— " lahke " 74.— " " 76.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličjeve kože: po K 1.30 h do K 1.50 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

" kun belic " 22.— " 24.—

" rumenic " 30.— " 36.—

" dihurjev " 6.— " 6.50

" vidr " 17.— " 18.—

za par.

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 kosov.

Pepelika (potoši) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 26. februarja 1902. Pšenica 10 35 K h, rž K 7 75 h, ječmen K 7.20 h, oves K 8.55 h, ajda K 7.10 h, proso K 7.80 h, tursica K 6.20 h, seno K 3.75 h, slama K 3.50 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 25. februarja 1902. Pšenica spomladanska K 9 53 h, rž K 7.75 h, oves K 7.93 h, tursica K 5.69 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Mladenič,

kteri je dovršil kranjsko kmetijsko šolo na Grmu, s prav dobrim uspehom, želi dobiti kake primerne

službe. (38—1)

Ponudbe sprejema

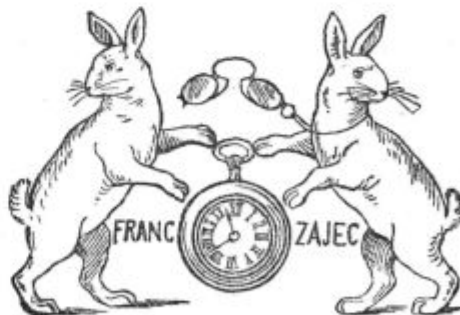
Josip Juranič v Petrovi vasi pri Črnomlju.

Fr. P. Zajec,

urar in trgovec

Ljubljana, Stari trg št. 29.

Velika zaloga
pravih

švicarskih

žepnih ur,

budilke, stenske ure, verižice, prstane, uhane itd. itd.

Namizne oprave (Besteck).

Trgovina vseh optičnih predmetov

očal, barometrov, termometrov, daljnogledov itd.

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem natančno in z jamstvom. (12—4)

Nikelnasta remontoar ura od glđ. 1'90, Srebrna cilindar remontoar ura od glđ. 4'—

Ceniki brezplačno in poštne prosti.

Podpisano županstvo naznanja, da bode imela

občina Lesce

razen dosedanjih dveh semnjev še

dva nova semnja

in sicer bode prvi

dné 24. februvarija (na dan sv. Matije)

in drugi

dné 29. septembra (na dan sv. Mihela).

Županstvo Lesce

dné 30. jannvarja 1902.

(25—2)

Kdor kupuje večjo množino

koruzne moke

za polento na Notranjskem blizo južne železnice si lahko

mnogo prihrani,

če kupi koruzo na Ogerskem in jo pusti v mojem mlinu mleti, kateri je pri železniški postaji južne železnice in toraj lahko prav po ceni zmajem, ker so stroški za prevažanje malenkostni.

(39—1)

Naslov: „Mlin III.“

v Zalogu ob južni železnici.

Želite

da Vam nesejo kure po zimi veliko jaje?
več in boljšega mleka?

debele in čvrste prašiče?

zdravo in lepo mlado živino?

močno in trpežno vprežno živino?

potem primesujte k krmi Barthelnovo poklajno apno.

Za ta mali trošek Vam ne bo nikdar žal.

Navodilo dobiti je brezplačno pri

Miha Barthel in drug na Dunaju

X. Keplergasse 20.

(10—4)

V Ljubljani je dobiti to poklajno apno pri gg. Antonu Kancu, Franu Grošelju, Antonu Korbarju, Edmundu Kavčiču, Petru Lassniku, Ivanu Perdano in A. Sarabonu.

Velikanska pesa,

kraški zgodnji grah in pritlikovec,

kakor tudi zanesljiva

vsakovrstna semena

dobiti je pri

(35—1)

Peter Lassnik-u v Ljubljani,

Marijin trg šte. 1.

25.000 komadov

na mirabolana požahtnjenih bosenskih češpljevih dreves najlepših oblik, ima na prodaj

Savo Kojdić,

(40—1)

Brčka, Bosna.

Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega orodja za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — Za stavbe: traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opravo.

(31—2)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
okroglo 350.000 kron.

✧ Mestna hranilnica ljubljanska ✧

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maleletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno.

(6—4)

Vsakovrstna

zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,

pred Škofijo št. 4.

(29—2)

Kupuje pa brinjevo olje po visoki ceni.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem Mestu

ima napredaj:

1.) **lepo sadno drevje**, in sicer visoko- in poldebelnata jablana najboljših vrst po 50 do 70 h, in hruške moštnice po 60 do 80 h komad. (34-2)

2.) **dupavski semenski oves** po 20 K 100 kg. Oves je skrbno očiščen in sortiran in tehta 1 hektoliter 51 kg.

3.) **razne nove vrste krompirja**, ki se priporočajo za saditev in poskušnje. Oddajajo se v malih množinah od 5 kg naprej po 10 h 1 kg tele vrste: Praski najzgodnejši, krona, The Bowee, Stela in Early Snowise, izmed zgodnjih vrst; Triglavan, Profesor doktor Märker, Agneljev biser, Aspezia, Sir Walter Raleigh, Magnum bonum, Jubilej, Velikan Goliat, Kastelan, Topas, Rambovšek, Zborovski, Kmit, Lada, Veliki plavec ali modri orjaški in Zveza kmetovalcev (Bund d. Landwirte) izmed srednje poznih in poznih vrst.

Drevje in semena se oddajajo le proti takojšnjemu plačilu ozir. povzetju. Za oves potrebne vreče mora kupec sam preskrbeti.

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovejših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

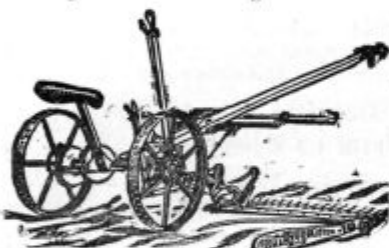
raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (14-3)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla na 1-, 2-, 3- in 4- rezala, **brane** za travnike in mah razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine, stroji za sejanje „Agricola“, stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,

grablje za seno in žetev in za obračanje mrve, patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho i. t. d. Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo, mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja, stroje za rezanico na valjčkih in z mazljivimi

tečajji, jako lahko za goniti pri čimur se prihrani 40% moči.

Mline za debelo moko, reznice za repo,

Ph. Mayfarth & drug.

e. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužine na par na Dunaji II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovan z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami pri vseh večjih razstavah. (32-1)
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo. — Ustanovljeno l. 1872. — 750 delavcev.

stroji za mlatiti s patentovanimi valjčnimi, okroglimi in mazljivimi tečajji, ročne na gepel in na par, **gepelni za vprego 1 do 6 živinčet.**

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji za roškanje turšice.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši

„Syphonia“,

prenesljive

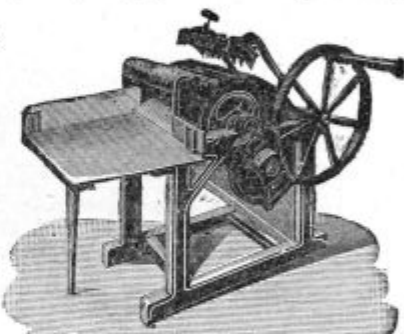
štedilne peči,

parniki za krmo,

preše za seno in slamo

ročne, pritrdljive in za prepeljati

kakor tudi vse druge poljedeljske stroje izdeluje garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamorenice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedeljske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II/., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(30-2)

Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati.

Mala naznanila.

Vseh ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega i prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Seme pravega kašelskega zelja (kaps), prodaja navadno žlico za 1 K. Ig. Mercina posestnik v Zg. Kašlju pošta Zalog. Naročilu je ob ednem pridejati naročnino, ktera se sprejme tudi v pisemskih znamkah. Za pristnost in kaljivost se jamči. (23)

Lepi kameniti oklepi za vodnjak so naprodaj. Poizve se v Ljubljani, Karlovska cesta št. 30, I. nadstropje. (25)

Korenovo seme. stari mernik za 11 K, liter 44 v. priporoča in prodaja Ivan Kušar, posestnik na Brezovici št. 12, pošta Vič pri Ljubljani. (29)

Krompirja triglavana nad 200 stotov je naprodaj pri J. Smalcu v Mirni na Dolenjskem. (33)

Posestvo, obstoječe iz enonadstropne hiše z gospodarskim poljem ter 25 orali njiv, travnikov itd. v Vojskem je naprodaj. Več pove Lovro Kalan, posestnik v Vojskem, pošta Vodice na Gorenjskem. (35)

Dva žrebca. pingavca, »Orion« in »Gervinus« bode spuščal Ivan Kanc, (p. d. pri Gorjancu) posestnik v Podsmreki nad Vičom pri Ljubljani. Istotam pa ima naprodaj enega 3letnega žrebca pingavsko-valonske pasme. (36)

Čebele kupuje in sprejema ponudbe F. Unger v Spodnji Siški pri Ljubljani. Istotam pa prodaja umetno satovje, prazne navadne panje in izvrstni pitanec. (37)

Jajca za valenje od čisto plemenskih kokoši »Leghorn«, razpošilja poštine prosto ducat za 5 kron Franc Leban, učitelj na Trnovem pri Gorici. (39)

Konj, rujav (bram), dober za vsako vožnjo, 15 $\frac{1}{4}$, pestij visok, 5 let star, je naprodaj pri Lebinger & Bergmann v Litiji. (40)

Kovačnico z orodjem vred dá se v najem ali pa se vzame kovač v službo. Več pove Ivan Žitnik v Sevsčeku, pošta Begunje pri Cirknici. (41)

Cevi za vodovod za vas Bistrice, i. s. 420 metrov nove ali tudi že rabljene a še v dobrem stanu kupi Marko Kure, posestnik v Brezovici pri Kočevju. (42)

Brezovih debel za legnarje in kole, 200 komadov ima naprodaj F. Gerlica, posestnik v Jelšah št. 1., pošta Mirna peč. Cena po dogovoru. (43)

Hiše in zemljišča v mestu in okolici Gorice (Görz) prodaja posredno in neposredno Peter Krebelj v Gorici, Kapucinska ulica št. 1. (44)

Korenjevo seme, domače, iz odbranih najlepših rumenih korenov pridelano, ima naprodaj po sledečih cenah: 13 dkg. ali 1 liter do 6 litrov po 44 h liter, od 5 do 11 litrov po 40 h liter, od 10 litrov naprej po 36 h liter Andrej Remškar, na Brezovici, pošta Vič. (45)

Kupi se več sto mladih hrastov, jesenov, brestov, jelš, divjih in pitanih kostanjev. Ponudbe z najnižjo ceno — da ne bo zamudnih dogovorov — je vposlati kmetijski podružnici v Knežaku pri Št. Petru na Notranjskem. (46)

Kostanje, rudeče cvetoče, 4—5 sto, 2 $\frac{1}{2}$ —3 m visoke, lepo raščene, ima naprodaj po zelo nizki ceni F. Namorš, Jesenice na Dolenjskem. (47)

Krompirja »Oneidovca« ima naprodaj okoli 5000 kg Jurij Krašovec, posestnik v Danah, pošta Stari trg pri Rakeku. (48)

Krompir »Oneida« ima naprodaj 100 kg pet kron brez vreč na kolodvor Medvode postavljen, Anton Kuralt, posestnik v Zgornji Senici št. 5, pošta Medvode. (49)

Umetno gnojilo, »rudninski superfosfat« za gnojenje travnikov, polja itd. in vsakovrstna zanesljiva semena se dobijo v zalogi Rihard Michelčič-a v Zagorji. (50)

Seme pravega kašelskega zelja (kaps), prodaja žlico po 60 krajcerjev s poštino vred Josipina Marcina v Zgornj. Kašlju št. 34, pošta Zalog pod Ljubljano. (57)

Več prav lepih telic, čistokrvne belanske pasme ima naprodaj oskrbnništvo graščine Križ pri Kamniku. (51)

Cevi za vodovod, popolnoma ravnih, 500 metrov, kupi županstvo Ročinj (pošta Ročinj), Goriško. (52)

Dve svinje, bele, izborne za pleme, vsaka s 7 prasci, ima naprodaj Franc Zupan v Naklem, pošta Kranj. Cena po dogovoru. (53)

Eno kravo, čiste pingavske pasme, ktera bo konci marca strila peto tele in enega bika. Čiste pingavske pasme, 18 mesecev starega, proda Anton Kržišnik, posestnik v Bukovem vrhu, 26, pošta Poljane nad Škofjo Loko. Cena po dogovoru. (54)

Hiša, na državni cesti pri Logatcu, pripravna za vsako obrt (goštilno, prodajalno) z 10 orali sveta je naprodaj. Več pove Ignacij Jelovšek, posest. v Zaplani št. 45, pošta Vrhnika (55)

Dekle, stara 14 let, želi vstopiti v kakšno trgovino na deželi. Več pove J. Kobalj na Erzelju št. 33, pošta Vipava. (56)

Služba vrtnarja.

Podpisano vodstvo išče poštenega, treznega, delavnega, zelenjadarstvo ter cvetličarstvo popolnoma zmožnega oženjenega vrtnarja, kateri mora slovenski dobro pisati znati. Plača znaša 800 kron, nadomestek za kurjavo stanovanja pa 40 kron na leto, ali skupaj 70 kron na mesec. Vrh tega dobi vrtnar od skupička za iz šolskega vrta strankam odprodano zelenjavo in cvetlice 10 %. Stanovanje, obstoječe iz kuhinje in dveh sob mu je prosto, prosta tudi poletna zelenjava. Prednost imajo prosilci brez otrok.

Ker je službo koj po veliki noči nastopiti, pošljejo naj prosilci svoje lastnoročno pisane, nekolekovane, pač pa sé spricali opremljene prošnje prej ko mogoče podpisnemu vodstvu.

Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem Mestu na Dolenjskem,

dné 8. februarja 1902.

(27—2)

**Samo v teh zavojih se
dobiva pristna, tako
splošna priljubljena**

**Kathreinerjeva • • • • •
Kneippova sladna kava**

Naznanilo in priporočilo!

Podpisani Alojzij Korsika, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da je le edino moja semenska trgovina strokovno urejena, ter imam v zalogi čez 320 vrst najboljših zanesljivih semen, kot: travna, deteljna, korenjska, pesna in sploh vsa krmska, zelenjadna in tudi cvetlična semena, za katerih pristnost in dobro kaljivost jamčim. — Nadalje imam na prodaj raznovrstne cvetlice v loncih in dežah, kakor lepotne grmiče, vrtnice i. t. d. Posebno okusno in po ceni izdelujem sveže kakor tudi suhe šopke in vence z trakovi in napisi in vse v mojo stroko spadajoče predmete.

Ilustrovaní cenik za leto 1902 pošiljam brezplačno.

Za obilne naročbe se priporočam

(36-1)

z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

Sodba

vseh kmetovalcev Avstrije, kateri imajo v lasti ali pa so videli delovati naš

posnemalnik za mleko „Teutonia“

(„Teutonia“-Milch-Separator)

je edino le ta, da je

posnemalnik „Teutonia“

z ozirom na njegovo enostavno in preprosto ročnost ter čistost, marljivi in gotovi tok, kakor glede na njegovo oštrost pri posnemanju, najboljši posnemalnik sedanjega časa. Glede točnosti, solidne izvršitve, ter ni podvržen vednim popravilom, pa kot najcenejši stroj za posnemanje mleka.

O resničnosti teh navedb prepriča se vsak lahko s poskusom (3-3)

Natančna pojasnila in cenike razpošilja zastoj in poštne prosto.

Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr. Separatoren-Vertriebs-Gesellschaft)

H. Willmann in Just,

Dunaj, 18/1 Gürtel 129

Šotna stelja in šotna moka.

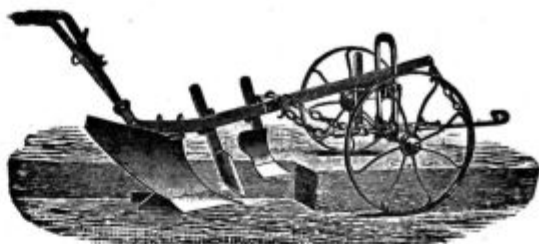
Desinfekčno sredstvo prve vrste, ki vsesa v se desetkrat več gnojnice, kakor samo tehta, amonijak zadržuje, ne pospešuje uničevalcev salpetra (solitra), zato tudi ne napravlja plesnobe. Najboljša stelja za konjušnice, za hleve goveje živine in kurnike. Vmesna napaža za ameriške ledenice; posipalo za stranišča in klosete, da se smrad ne razširja; najboljšše gnojilo za vinograde, priporoča s svoje tovarne v **Babni gorici, železniška postaja Škofelca na dolenski železnici:**

(22-2)

Ljubljanska delniška družba za šotno industrijo

ravnateljstvo na Dunaju I., Oppotzergasse 4.

Kdor rabi za spomlad

dober
plug

naj si ogleda naše jeklene pluge, katerih ni potreba nič držati, za orati so veliko lažji in trpežnejši, kakor navadni plugi.

☞ Vsakdo dobi plug na poskušnjo in ga lahko vrne, če ne ugaja. ☜

Znano dobra in lahko tekoča vrtila, mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, mlinci za žito z kamni, mlinci in stiskalnice za sadje in grozdje, vse vrste trombe in cevi za vodovode itd. v veliki izbiri v zalogi.

→ Samo blago prve vrste. ←

Traverze, železniške šine in vse potrebščine za stavbe, dobi se po jako nizki ceni in točni postrežbi pri

Karol Kavšek-a nasl. (37-1)

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Trgovina z železnino

„Merkur“,

Peter Majdič

Celje, Graška cesta št. 12.

Zaloga lite železnine in lite posteklene posode iz Stählovskih fužin grofa Waldsteina.

Zaloga na debelo.

paličnega železa, žice, žrebljev, železnine in vsega kovinskega blaga, posteklene posode iz pločevine, namiznega orodja, nožarskih izdelkov, možnarjev, svečnikov, likalnikov, kavinih mlinov, tehtnic, meril in uteži, bakrenih in železnih kotlov in kotlov za žganje kuhati. (15-2)

Poljedelski stroji, slamoreznice in mlatilnice, sesalke, cevi iz železa in kamenščine, traverze, trstje, cement, strešna lepenka, stavbno orodje, samokolnice in dvokolnice.

Prav znižane cene!

Gepeljne (vitlje), ktere lahko ena sama živina goni.

Slamoreznice z prav močnimi kolesi in noži.

Brane in pluge, popolnoma železne in zelo trpežne.

Trombe za vodo in za gnojnico.

Cevi za trombe in vodovode, železne in cinkaste.

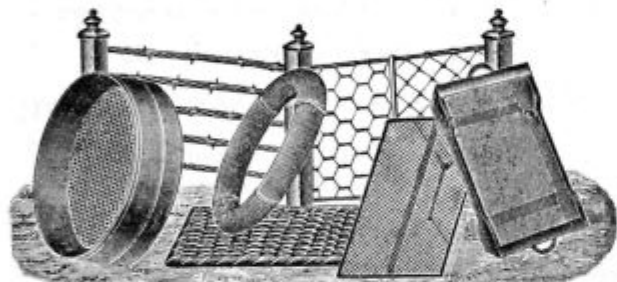
Klinje in posamezne dele za stroje itd. dobijo se vedno po najnižji ceni v skladišči strojev

FRAN ZEMAN-a

LJUBLJANA (21-3)

Poljanska cesta „pri Korenu“ št. 24.

● **Praktične in cene žične ograje.** ●

EVGEN IVANC, Sodražica (Kranjsko)

izdelovatelj žičnih pletenin in trgovina z lesenim blagom.

Priporoča slav. občinstvu v naročbo vsakovrstne **mreže iz žice**, za ograje vrtov, kurjih dvorišč, preprečke v oknih in linah, za presejanje peska in gramoza itd.

Pocinkano jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov itd.

Elastične mrežaste modroce, za postelje v raznih velikostih; vsakovrstne žične tkanine, za stroje, mline, okna, mesne sitence itd. raznovrstna **sila in rešeta** za tovarne, mline, čiščenje žita itd. po najnižji ceni. (9-2)

☞ **Ceniki na zahtevanje brezplačno.** ☞

Franc Brenc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat/

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljevanje vsakovrstnih mrež za ograje pri vrtih, potem mreže za modroce itd., itd., po najnižjih cenah. (13-4)

OVES

(Willkomm.) (24-2)

Ta težki oves chrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kg za eno oralo. — Podpisano oskrbništvo pošilja 25 kg za K 8.—; 50 kg za K 17.—; 100 kg za K 32.— z vrečo vred. Uzorce po 5 kg pošilja s pošto franco proti 3 K predplačila

Oskrbništvo graščine Golič

pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Grajščinsko oskrbništvo

viteza pl. Plessinga v Waldeggu, pošta Kirchbach pri Gradcu,

prašičorejna postaja

c. kr. štaj. kmetijske družbe priporoča

plemene prašiče, marjaške in svinjce

✻ največje bele angleške pasme, ✻ jorkširce. (4-4)

Tvornica kemijskih izdelkov

(Fabrik chemischer Produkte)

v Reki.

Umetna gnojila

vsake vrste izvzemši

Tomasovo žlindro,

ki je na jugu Avstrije predraga, da bi bila za kmetovalce.

Namesto Tomasove žlindre priporočamo rabo bolj vplivajočega (16-4)

rudninskega superfosfata

s 14 do 16% raztopne fosforove kisline.

Naš rudninski superfosfat s 14 do 16% raztopne fosforove kisline ima v sebi najmanj 14% v vodi raztopne fosforove kisline in 0.75 do 2.0% v citratu raztopne fosforove kisline. Jamči najmanj za 14% v vodi raztopne fosforove kisline. (P₂ O₅).